

Rekomendācijas **LABAI PĀRVALDĪBAI TAUTAS SPORTĀ**

PROJEKTA KOORDINATORS: PROJEKTA PARTNERI:

ATBALSTĪTĀJS:

Nosaukums: Rekomendācijas labai pārvaldībai tautas sportā

© Latvijas Sporta federāciju padome, 2016

Rekomendācijas labai pārvaldībai tautas sportā ir sagatavotas ERASMUS+ programmas finansēta projekta "Promotion and EncourAGement of RecreatiONal Team Sport (AGON)" ietvaros.

Projekta koordinators:

Latvijas Sporta federāciju padome

Projekta partneri:

Čehijas Handbola federācija

Igaunijas Florbola savienība

Igaunijas Handbola asociācija

Igaunijas Sporta izglītības un informācijas fonds

Latvijas Handbola federācija

Latvijas Florbola savienība

Latvijas Skolu sporta federācija

Lietuvas Handbola federācija

Lietuvas Florbola federācija

Lietuvas Sporta federāciju savienība

Polijas Florbola federācija

Polijas Olimpiskā komiteja

Polijas Handbola federācija

Starptautiskā florbola federācija

Projekta mājaslapa: agonproject.eu

Sadarbībā ar

Šis projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Papildu informācijai:

Latvijas Sporta federāciju padome

Grostonas iela 6B, Rīga, Latvija, LV-1013

Epasts: lsfp@lsfp.lv

Tālrunis: +371 67288924

Mājaslapa: www.lsfp.lv

SATURS

1. IEVADS	4
2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA	5
3. DARBĪBAS JOMAS	8
3.1. DARBĪBAS JOMA NR. 1: SADARBĪBA	8
3.2. DARBĪBAS JOMA NR. 2: INFRASTRUKTŪRA UN RESURSI	11
3.3. DARBĪBAS JOMA NR. 3: TAUTAS SPORTA POPULARIZĒŠANA UN CILVĒKU IESAISTE.....	15
4. NOBEIGUMS	17

1. IEVADS

Rekomendācijas labai pārvaldībai tautas sportā ir sagatavotas ERASMUS+ programmas finansēta projekta “Komandu sporta veidu popularizēšana aktīvai brīvā laika pavadīšanai (AGON)” ietvaros¹. Projekta mērķis ir popularizēt aktīvāku dzīvesveidu, veicinot tautas sportu visiem pieejamā līmenī, lai cīnītos pret aizvien pieaugošo aptaukošanās problēmu un sabiedrības veselības pasliktināšanos nepietiekošu fizisko aktivitāšu rezultātā. Projekta īstenošanā iesaistītas 15 vadošās sporta organizācijas no Čehijas Republikas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Polijas².

Šo rekomendāciju **mērķis** ir piedāvāt pasākumus, lai palīdzētu uzlabot sistēmisku pieeju, kas nepieciešama aktīva dzīvesveida popularizēšanai un sabiedrības veselības uzlabošanai, iesaistot bērnus un pieaugušos tautas sporta aktivitātēs. Rekomendācijas ir **adresētas** valsts un pašvaldību iestādēm, sporta organizācijām un uzņēmumiem, kas atbalsta un organizē sporta pasākumus **valsts** – Eiropas Savienības dalībvalsts **līmenī**.

Šīs rekomendācijas izmanto oficiālo **tautas sporta definīciju**, kas izstrādāta pētījuma ietvaros par tautas sporta finansēšanu Eiropas Savienībā:³

Tautas sports apvieno visas sporta disciplīnas, ko praktizē neprofesionāļi un kas valsts līmenī tiek organizētas sporta jomā. Tādējādi šī definīcija neattiecas uz personām, kas lielāko daļu laika pavada, nodarbojoties ar sportu, vai kas gūst no tā lielāko daļu no saviem ienākumiem.

Šīs rekomendācijas ir balstītas uz **definīciju par labu pārvaldību sportā**, ko izstrādājusi Eiropas Komisijas ekspertu darba grupa “Laba pārvaldība”, kas izveidota ES Sporta darba plāna 2011.-2014.gadam ieviešanai:⁴

Sistēma un kultūra, kuras ietvaros kāda sporta struktūra nosaka politiku, īsteno savus stratēģiskos mērķus, sadarbojas ar ieinteresētajām personām, uzrauga sniegumu, izvērtē un novērš riskus un par savām aktivitātēm un sasniegumiem, t.sk. efektīvu, ilgtspējīgu un samērīgu sporta politikas un regulējuma ieviešanu, atskaitās saviem pilnvarotājiem.

Laba pārvaldība šo rekomendāciju ietvaros tiek skatīta kompleksi – tautas sporta nozarē kopumā, nosakot kopējos centienus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pienācīgu tiesisko regulējumu, infrastruktūru un atbalstu, sadarbību starp iesaistītajiem dalībniekiem un aktivitātes tautas sporta veicināšanai.

¹ “Promotion and Encouragement of Recreational Team Sport (AGON)”, Nr. 561095-EPP-1-2015-1-LV-SPO-SCP

² Čehijas Handbola federācija, Igaunijas Florbola savienība, Igaunijas Handbola asociācija, Igaunijas Sporta izglītības un informācijas fonds, Latvijas Sporta federāciju padome, Latvijas Handbola federācija, Latvijas Florbola savienība, Latvijas Skolu sporta federācija, Lietuvas Handbola federācija, Lietuvas Florbola federācija, Lietuvas Sporta federāciju savienība, Polijas Florbola federācija, Polijas Olimpiskā komiteja, Polijas Handbola federācija, Starptautiskā florbola federācija

³ Eiropas Komisija, 2011

⁴ Ekspertu grupa “Laba pārvaldība”, 2. uzdevums: Labas pārvaldības principi sportā, 2013. gada septembris

Šīs rekomendācijas ir strukturētas trīs darbības jomās:

- 1. Sadarbība** – starp publisko sektoru, nevalstiskajām organizācijām un privāto sektoru ar mērķi veicināt sabiedrības iesaistīšanos tautas sporta aktivitātēs, gan nodrošinot vajadzīgo tiesisko regulējumu, gan organizējot kopīgus pasākumus u. tml.
- 2. Infrastruktūra un resursi** – pieejamība sporta zālēm un ārpustelpu sporta infrastruktūrai, finansējums tautas sporta organizācijām un aktivitātēm.
- 3. Tautas sporta popularizēšana un cilvēku iesaiste** – popularizējot aktīvu dzīvesveidu ar plašsaziņas līdzekļu un mārketinga palīdzību, piesaistot trenerus un dalībniekus, iesaistot dažādas paaudzes sporta aktivitātēs.

Šīs rekomendācijas izstrādātas laika posmā no 2015.gada decembra līdz 2016.gada maijam, sadarbojoties AGON projekta partneriem un konsultējoties ar tautas sportā iesaistītajām pusēm, kas pārstāv publisko sektoru, sporta federācijas un privātās struktūras, iesaistot pārstāvjus no Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta departamenta, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Sporta federāciju padomes, Latvijas Tautas sporta asociācijas un Rīgas maratona organizatorus. AGON projekta partneri papildināja rekomendācijas, sniedzot savus labās prakses piemērus trīs rekomendāciju darbības jomās. Rekomendāciju izstrādes procesu vadīja un šo dokumentu sagatavoja Latvijas Sporta federāciju padome sadarbībā ar Latvijas konsultāciju uzņēmumu "i-DEA Consult".

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Saskaņā ar 2013.gadā veikto "Eiropabarometra" aptauju par sportu un fiziskām aktivitātēm 41% eiropiešu vingro vai sporto vismaz reizi nedēļā, tomēr ievērojama daļa ES pilsoņu – 59% – to dara reti vai nedara nemaz. Lai gan kopumā kopš 2009. gada šie skaitļi nav būtiski mainījušies, to cilvēku skaits, kas nekad nepiedalās fiziskās nodarbībās vai nenodarbojas ar sportu vispār, ir palielinājies no 39% līdz 43%. Ziņojumā arī uzsvērts, ka fizisko aktivitāšu ziņā ir lielas atšķirības starp Eiropas ziemeļu valstīm, kur 54%-70% iedzīvotāju sporto vismaz reizi nedēļā, un dienvidu valstīm, kurās cilvēki neiesaistās regulārās sporta aktivitātēs un kur 60%-78% iedzīvotāju nekad nav nodarbojušies ar sportu.

Zemais fizisko aktivitāšu līmenis Eiropā nelabvēlīgi ietekmē cilvēku veselību un izraisa negatīvas ekonomiskās izmaksas, t.sk. paaugstinātus izdevumus par veselības aprūpi un pazeminātu nodarbinātību un produktivitāti.

Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) datiem⁵, nepietiekama fiziskā aktivitāte ir ceturtais nozīmīgākais riska faktors mirstībai pasaulē (6% nāves gadījumu pasaulē), nākamie: augsts asinsspiediens (13%), tabakas lietošana (9%) un augsts glikozes sastāvs asinīs (6%); liekais svars un aptaukošanās problēma ir izraisījusi 5% mirstības pasaulē.

Lai apturētu šo fiziskās neaktivitātes globālo tendenci un ne-infekciju slimību izplatīšanos, PVO ir izstrādājusi vispārējas pamatnostādnes fizisko aktivitāšu jomā dažādām vecuma grupām.

⁵Vispārēji ieteikumi par fizisko aktivitāti veselībai, Pasaules Veselības organizācija (2010)

PVO skaidro: "iesaistīšanās regulārās fiziskās aktivitātēs mazina risku saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām, insultu, cukura diabētu, hipertensiju, taisnās zarnas vēzi, krūts vēzi un depresiju. Turklāt, fiziskās aktivitātes ir izšķirošais faktors, kas nosaka enerģijas patēriņu, un tādējādi ir būtisks enerģijas līdzsvaram un svara kontrolei". PVO iesaka ik dienas piedalīties vismaz vienu stundu ilgās fiziskās aktivitātēs bērniem un 30 minūtes dienā – pieaugušajiem un senioriem.

PVO arī atzīmē dalībvalstu lielo lomu un mudina izstrādāt valsts nozīmes vadlīnijas, ar kuru starpniecību fizisko aktivitāšu koncepcija tiktu attiecīgi integrēta citās politikas jomās – tādās kā transports, izglītība un citas.

Savā atklāšanas runā konferencē "Sporta un fiziskās aktivitātes cilvēkkapitāla attīstībai" (16/02/2015), kas tika organizēta 2015. gada pirmajā pusē Latvijas kā Eiropas Savienības Padomes prezidējošās valsts ietvaros, Latvijas Izglītības un zinātnes ministrs norādīja, ka tautas sporta jautājums skar dažādas politikas jomas: "Saskaņā ar ANO aplēsēm, to cilvēku skaits, kuri dzīvo pilsētās, nākamajos 30 gados dubultosies. Pilsētu iedzīvotājiem galvenā vide fiziskām aktivitātēm būs pilsēta, parki, velociņi un brīvi pieejami sporta laukumi. Tādēļ galvenais izaicinājums pilsētplānošanai šodien ir ne tikai aktīvas, bet arī zaļas pilsētvides attīstība. Pilsēta, kas ir atvērta visām sabiedrības grupām un, jo īpaši, jauniešiem."

Sporta jautājums ir darba kārtībā arī Eiropas Savienībā. 2007. gadā Eiropas Komisija izstrādāja Komisijas darba dokumentu – "Balto grāmatu par sportu", kurā uzsvēta sporta sabiedriskā un ekonomiskā nozīme un kura sniedz vairākus priekšlikumus attiecībā uz Eiropas Komisijas un dalībvalstu darāmo darbu sarakstu.

Tautas sporta loma ir īpaši uzsvēta sabiedrības veselības veicināšanas kontekstā. Tiek norādīts, ka cilvēki, kuri regulāri nodarbojas ar sportu, to dara vairāk nekā 700 000 sporta klubos vai ārpus tiem, turklāt lielākā daļa fizisko aktivitāšu norisinās amatieru struktūrās.

Kā turpinājums "Baltajai grāmatai" 2008. gada rudenī tika publicētas "ES Fizisko aktivitāšu pamatnostādnes", kas sniedz konkrētas rekomendācijas par to, kādi politikas pasākumi būtu jāveic dalībvalstīm, lai atbalstītu veselību veicinošas fiziskās aktivitātes tādās jomās kā sports, veselība, izglītība, transports, vide, pilsētvides plānošana, sabiedrības drošība, darba vide un pakalpojumi vecāka gadagājuma pilsoņiem.

Būtisks priekšnoteikums tautas sporta nozares stiprināšanai, kas veicinātu augstākus līdzdalības rādītājus, ir **labas pārvaldības** un vadības **principi**, kas tiktu ieviesti šajā jomā. Jautājums, kas ir laba pārvaldība sportā, ir bijis daudzu iestāžu un iniciatīvu diskusiju temats, tostarp Eiropas Komisijas izveidotajai "Labas pārvaldības ekspertu grupai", kuras darba rezultātā laika posmā no 2011. līdz 2014. gadam tika noteikti **10 principi**⁶ – standartu kopums un darbības prakses, kas veicina efektīvu sporta vadību:

- 1. skaidrs mērķis** – pilnīga skaidrība par sporta organizāciju lomu, funkciju, atbildības jomām, kā arī par īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem ir pirmais būtiskais solis virzībā uz labu pārvaldību;

⁶ Ekspertu grupa "Laba pārvaldība", 2. uzdevums: Labas pārvaldības principiem sportā, 2013. gada septembris

2. **ētikas kodekss** – organizācijas ētikas, uzvedības un kultūras kopums, kas veido tādu vērtību sistēmu kā godīgums, taisnīgums un caurspīdīgums;
3. **ieinteresēto personu iesaistīšana un to loma** – katrai sporta iestādei ir savas, atšķirīgas ieinteresētās personas, kas atspoguļo tās dalībnieku loku un iesaistītās puses, piemēram, sportistus, vadītājus, īpašniekus, trenerus, atbalstītājus, sporta līgu, klubu un spēļu amatpersonas, kā arī tirdzniecības partnerus un sporta preču un iekārtu ražotājus. Sporta organizācijām ir jānosaka minimālā pārstāvniecība un demokrātijas standarti, kas jāievēro iesaistītajām personām, lai varētu piedalīties sanāksmēs un/vai lēmumu pieņemšanā;
4. **demokrātija un minimālie standarti** – sporta organizācijām būtu jāizveido skaidra organizatoriskā struktūra attiecībā uz to biedriem un lēmumu pieņemšanu, nodrošinot organizācijas mērķiem atbilstošu, iekļaujošu un kompetentu pārstāvniecību, kas rīkojas saskaņā ar demokrātijas principiem, lai sasniegtu sporta struktūras izvirzīto mērķi, stratēģisko plānu un vīziju;
5. **delegēšana un komitejas** – skaidri sadalīti un noteikti pienākumi starp dažādiem sporta organizācijas lēmumpieņēmējiem, kas ir būtiski, lai veicinātu politikas attīstības un pārvaldības efektivitāti;
6. **vadība** – labas pārvaldības ieviešana un īstenošana sporta struktūrās ir atkarīga no tā, cik veiksmīgi labas pārvaldības principus ievēro tās valde un vadība. Tādēļ valdei un vadībai būtu jācenšas panākt labas pārvaldības kultūras integrēšanu visā organizācijā;
7. **juridiskās un disciplinārās procedūras** – sporta organizācijām būtu jāizveido savas organizācijas (un tās starptautiskās sporta saimes) prasībām un vajadzībām atbilstoša juridiskā un disciplinārā sistēma;
8. **iekļaušana un jauniešu līdzdalība** – sporta struktūrām savā sporta veidā vajadzētu iekļaut un pārstāvēt dažādas sabiedrības grupas neatkarīgi no dzimuma, rases, seksuālās orientācijas, invaliditātes, vecuma vai citādi. Sporta un sporta organizācijas ilgtermiņa dzīvotspēja ir atkarīga no dalībnieku nākamajām paaudzēm, kas sportā tiek iesaistīti kā sacensību dalībnieki, spēļu amatpersonas, brīvprātīgie un organizatori. Tādēļ, veidojot sporta politiku un dažādas to veicinošas iniciatīvas, lai samazinātu plaisu starp paaudzēm, sporta organizācijām ir būtiski sadarboties un apspriesties ar reprezentatīvām jauniešu grupām kā to nākotnes nodrošinājumu;
9. **statūti, noteikumi un nolikumi** – sporta organizāciju statūtiem, noteikumiem un nolikumiem vajadzētu būt publiski pieejamiem un viegli saprotamiem dokumentiem ar skaidri noteiktu to izmaiņu kārtību. Lai veicinātu caurspīdīgumu un atbildību, sporta organizāciju mājaslapas ir ideāla vieta statūtu, noteikumu, nolikumu, vīzijas, stratēģisko plānu un citu to politikas nostādņu publicēšanai;
10. **atbildība un caurspīdīgums** – sporta organizācijām saviem dažādajiem lēmumpieņēmējiem būtu jāizveido skaidri pārraudzības un atbildības līmeņi, lai nodrošinātu, ka pilnvaras tiek īstenotas pienācīgi un saskaņā ar attiecīgās struktūras mērķiem un funkcijām. Galvenie rezultatīvie rādītāji un novērtējuma procedūras, atbilstoši sporta organizācijas izmēram, būtu jānosaka visos organizācijas līmeņos, lai veicinātu efektīvu un labu pārvaldību.

Šīs rekomendācijas pievēršas sešiem no desmit iepriekš minētajiem principiem, t.i., (1) skaidrs mērķis, (2) ieinteresēto personu iesaistīšana un to loma, (3) vadība, (4) demokrātija un minimālie standarti, (5) iekļaušana un jauniešu līdzdalība, un (6) atbildība un caurspīdīgums.

3. DARBĪBAS JOMAS

3.1. DARBĪBAS JOMA NR. 1: SADARBĪBA

Labā pārvaldība tautas sportā ietver savstarpēju sadarbību starp **piecām iesaistīto personu grupām**:

- 1. Valsts institūcijas** – ministrijas vai citas valsts iestādes ir galvenās sporta politikas veidotājas un atbalstītājas konkrētajā valstī, nodrošinot (1) vajadzīgo juridisko pamatu un labvēlīgu nodokļu politiku, kas stimulē organizēt tautas sporta aktivitātes, un (2) finansiālu atbalstu tautas sporta attīstībai.
- 2. Pašvaldības** un pašvaldību iestādes ir galvenie sporta dzīves atbalstītāji savā teritorijā, nodrošinot tautas sporta pasākumu organizatoriem (1) piekļuvi publiskajai sporta infrastruktūrai, un (2) loģistikas atbalstu, organizējot konkrētus pasākumus, jo īpaši, lielāka mēroga sporta pasākumus pilsētās.
- 3. Nevalstiskās organizācijas** – asociāciju, federāciju vai klubu formā pārstāvot kādu konkrētu sporta veidu – bieži vien ir galvenais dzinējspēks tautas sporta pasākumu popularizēšanā un organizēšanā.
- 4. Privātā sektora dalībnieki** – sporta klubi un fitnesa centri – bieži vien ir aktīvi tautas sporta pasākumu organizētāji, kas galvenokārt darbojas komerciālos nolūkos.
- 5. Brīvprātīgie un sporta entuziastu neformālās grupas** ir aktīvi tautas sporta atbalstītāji un vietējo sporta pasākumu organizatori mazās, it īpaši, lauku apvidus kopienās.

PIEMĒRS Nr. 1: Polija

PilkaNaHali.pl – Spēlē savu iecienīto komandu sporta spēli

PilkaNaHali.pl ir 4-gadīgs projekts, ko virza privāta kompānija ar mērķi mazināt problēmas, kas saistītas ar infrastruktūras vai partneru trūkumu, kas nepieciešami, lai praktizētu komandu sportu. Kompānija organizē sporta pasākumus, piedāvājot cilvēkiem spēlēt tādas komandu sporta spēles kā futbols, volejbols, basketbols, handbols un badmintons. Tā irē dažus desmitus sporta zāļu Varšavā un piedāvā apmācību, kas cilvēkiem ļauj praktizēt savu iecienīto sporta disciplīnu.

Galvenā mērķgrupa ir cilvēki, kuri ir aktīvi sportā, taču neiesaistās sporta aktivitātēs zāles, partneru vai vienkārši laika trūkuma dēļ, lai noorganizētu spēli un citus spēlētājus. Iesaistīto spēlētāju vecums un profesionālais statuss nav noteicošais, tādēļ iesaistīties var gan 20 gadus vecs students, gan 50-gadīgs biznesmenis.

Kompānija sadarbojas ar virkni partneru tādu kopīgu aktivitāšu īstenošanā kā sniegtā pakalpojuma pievilcības palielināšana un mārketinga, lai sasniegtu plašāku potenciālo klientu loku. Starp sadarbības partneriem ir gan privātā sektora dalībnieki, tādi kā "Brand 24" un "Senfino" – kompānijas, kas darbojas IT jomā, gan arī nevalstiskās organizācijas, tādas kā Varšavas Volejbola akadēmijas fonds un Polijas Handbola federācija.

Kompānija organizē vidēji 200 amatieru spēles mēnesī un iesaista ap 4 500 spēlētāju ar vidējo vecumu – 30 gadi.

Plašāka informācija: <http://pilkanahali.pl>

Ideālā gadījumā tautas sporta popularizēšanai un īstenošanai saskaņā ar labas pārvaldības principiem iepriekš minētajām piecām iesaistīto personu grupām būtu aktīvi jāsadarbojas un jāatbalsta citai citu. Piemēram, tautas sports tiek popularizēts sporta klubos, vai tie būtu privātajam sektoram, vai nevalstiskai organizācijai piederoši, pašvaldība saviem iedzīvotājiem nodrošina pieeju attiecīgai sporta infrastruktūrai, vai tas būtu peldbaseins, vai tenisa korti, kuru tautas sporta vajadzībām iespējams izmantot par pazeminātu cenu, tādējādi atbalstot tautas sporta attīstību savā ģeogrāfiskajā teritorijā, un valsts vai reģionālās iestādes nodrošina finansiālu atbalstu vispārējām vai konkrētām tautas sporta aktivitātēm, vai tas būtu subsīdiju vai nodokļu atlaižu veidā. Turklāt, vietējā sporta infrastruktūra varētu tikt attīstīta, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerību, t.i., pašvaldība tās īpašumā esošo zemi piešķir lietošanā sporta klubam, kurš savukārt investē sporta infrastruktūras attīstībā, piemēram, tenisa korta izveidošanā, kas pēc tam ir vienlīdz pieejams gan sporta kluba biedriem, gan vietējiem iedzīvotājiem. Lielāka mēroga tautas sporta pasākumus pašvaldība savā teritorijā var atbalstīt, nodrošinot organizatorisko atbalstu, piemēram, drošību un satiksmes ierobežojumus tādu pasākumu laikā kā pilsētas maratons.

Tomēr reālajā dzīvē šis sadarbības mehānisms tautas sporta popularizēšanai un atbalstam nefunkcionē nevainojami, un tam ir atsevišķi trūkumi un **nepilnības**.

Pirmkārt, iesaistītie **dalībnieki** paši par sevi **ir sadrumstaloti**, tādējādi apgrūtinot to integrēšanu plašākā sadarbības mehānismā. Tas jo īpaši attiecas uz neformālajām grupām un nevalstiskajām organizācijām. Lai gan neformālajām grupām bieži vien nav juridiskā statusa un tādējādi tās ir grūti sasniedzamas, tās var būt aktīvas vietējā līmeņa sporta aktivitāšu virzītājspēks, kā, piemēram, vietējā, neformālā futbola komanda, kas katru nedēļas nogali satiekas, lai uzspēlētu futbola maču. Nevalstiskās organizācijas no vienas puses pārstāv noteiktu cilvēku grupu kādā konkrētā sporta veidā, lai gan no otras — bieži vien darbojas sava, konkrētā mērķa sasniegšanā un ne vienmēr vēlas iekļauties plašākā, tāda paša sporta veida organizāciju pārstāvības tīklā vai federācijā, kas apvieno plašāku sporta organizāciju spektru.

Otrkārt, nepietiekamais publiskais finanšu atbalsts tautas sportam stratēģisku dotāciju veidā ir veicinājis tautas sporta pasākumu sniedzējiem pašiem kļūt saimnieciski patstāvīgiem un finansiāli stabiliem. Tādējādi, šīs organizācijas – vai tās būtu privātas vai nevalstiskas – spēj darboties patstāvīgi un līdz ar to **nav** īpaši **motivētas iesaistīties** un darboties plašākā tautas sporta pārvaldības **sadarbības tīklā**. Turklāt pēdējos gados ir aktivizējušies daudzi privātie tautas sporta dzīves organizatori, kas zināmā mērā veido “konkurenci” sporta federācijām, kuras galvenokārt darbojas kā nevalstiskas vai bezpeļņas organizācijas.

Treškārt, **trūkst publiskā finansējuma**, kas būtu paredzēts **konkrētam mērķim**, piemēram, konkrētai mērķgrupai, t.i., bērniem, vai konkrētām aktivitātēm, t.i., āra sporta veidiem, un finansēts no Eiropas Savienības, valsts vai pašvaldību līdzekļiem tas būtu pieejams tautas sporta pasākumu organizatoriem, piedāvājot konkurētspējīgus projektu pieteikumus. Turklāt publiskais finansējums, kas atbalsta tautas sportu kopumā, nesniedz konkrētus un noturīgus rezultātus, lai radītu pozitīvas sistēmiskas pārmaiņas. Papildus, ir aktualizējies arī jautājums, kā

finansiālo atbalstu piešķirt neformālām grupām un brīvprātīgajiem, kas nodarbojas ar tautas sporta aktivitāšu organizēšanu, bet kuriem nav sava juridiskā statusa.

PIEMĒRS Nr. 2: Čehijas Republika "Papildu stunda fiziskam treniņam"

Šis ir Čehijas Republikas Izglītības, jaunatnes un sporta ministrijas iniciēts un koordinēts pilotprojekts, kas tiek īstenots ciešā sadarbībā ar sešām sporta federācijām (futbola, hokeja un slidošanas, basketbola, handbola, volejbola un regbija) un skolām visā valstī.

Tā mērķis ir veicināt skolēnu fizisko aktivitāti un rosināt interesi par sportu, piedāvājot iespēju papildus izmantot stundu sportam pēcskolas klubā, kas tiek organizēti tajās skolās, kur pirms došanās mājās bērni izpilda mājasdarbus un rotaļājas. Projekts ir vērsts uz skolotāju apmācību kopējā metodikā, kas attiecas uz visiem sporta veidiem, tādējādi izvairoties no agrīnas specializācijas sportā. Projekts piedāvā arī praktisku sporta stundas organizēšanu sadarbībā ar vietējām sporta federācijām. Turklāt šī sadarbība starp skolām un sporta federācijām vietējā līmenī nākotnē palīdzētu sporta klubiem piesaistīt jaunus biedrus.

2015./2016. mācību gads ir pirmais šī projekta darbībā, un tas līdz šim piesaistījis vairāk nekā 150 skolu interesi. 2016. gada jūnijā plānots veikt projekta izvērtējumu.

Plašāka informācija: www.msmt.cz,

<http://www.msmt.cz/sport/realizace-pokusneho-overovani-ucinnosti-programu-hodina?lang=1>

REKOMENDĀCIJAS:

Lai stiprinātu **sadarbību starp visām iesaistītajām pusēm**, tiek ieteikts:

1. izveidot efektīvus koordinācijas mehānismus un darba attiecības starp valsts institūcijām, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām, privātā sektora dalībniekiem, brīvprātīgajiem un sporta entuziastu neformālajām grupām, to attiecīgo kompetenču jomās, lai tautas sporta pasākumi tiktu popularizēti un organizēti caurspīdīgā un demokrātiskā veidā;
2. integrēties plašākos Eiropas/starptautiskos tīklos, palielinot pārrobežu sadarbību un atbildību starptautisko federāciju noteikumiem;
3. apmainīties ar labās prakses piemēriem un zināšanām un veidot sadarbības tīklus starp ieinteresētajām personām, kas aktīvi darbojas valsts un starptautiskā līmenī;
4. veidot savstarpēju uzticēšanos starp iesaistītajiem dalībniekiem, nevis dažādus kontroles mehānismus, piemēram, sarežģītas publiskā iepirkuma procedūras, kas jāievēro, lai organizētu tautas sporta pasākumus;
5. sadarboties ar visām ieinteresētajām pusēm, ievērojot vienlīdzības principus, t.i., atbalstīt tautas sporta iniciatīvas neatkarīgi no to organizatora juridiskā statusa, vai tā būtu nevalstiska organizācija, komercstruktūra vai neformāla grupa.

Valsts institūcijām tiek ieteikts:

1. nodrošināt pozitīvu impulsu tautas sporta attīstībai un pārvaldībai, izstrādājot atbilstošus nacionālā līmeņa tiesību aktus un izveidojot sadarbības platformu visām

iesaistītajām pusēm, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar tautas sportu, apzinātu problēmas un vienotos par konkrētiem risinājumiem;

2. veicināt tautas sporta aktivitāšu organizēšanu un cilvēku aktīvu iesaistīšanos, nodrošinot labvēlīgu nodokļu politiku;
3. sekmēt un veicināt politiku un praksi, kuras mērķis ir ieviest, īstenot un nodrošināt visu sabiedrības grupu pārstāvju un dzimumu integrāciju visās sporta jomās un līmeņos;
4. censties veidot partnerības, iesaistīties dialogā un sadarboties dažādās jomās ar valdībām, Eiropas institūcijām un citām valsts aģentūrām, sasaistot publisko finansējumu ar labas pārvaldības standartiem, jo īpaši, attiecībā uz finanšu subsīdiju un valsts naudas līdzekļu izlietojumu sporta struktūrām;
5. izveidot finanšu dotāciju programmas, kas paredzētas konkrētam mērķim, mērķgrupām vai konkrētiem sporta pasākumiem. Piemēram, dotāciju programma, kas vērsta uz aktīvāku bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku iesaistīšanu tautas sporta aktivitātēs, vai tas būtu vispārīgi, vai konkrēti uz kādu pasākumu, piemēram, riteņbraukšanu, skriešanu, nūjošanu, u. tml.

Pašvaldībām tiek ieteikts:

1. nodrošināt pirmo atbalstu un darboties kā “vienas pieturas aģentūrai”, **brīvprātīgajiem un neformālajām grupām** piedāvājot nepieciešamo infrastruktūru, finansiālo un organizatorisko atbalstu sporta pasākumu organizēšanai savā teritorijā;
2. atbalstīt un aktivizēt sporta entuziastu **neformālās grupas** kā aktīvu vietējā līmeņa sporta pasākumu virzītājspēku, piemēram, regulāru pludmales volejbola spēļu un mazu, neformālu pludmales volejbola turnīru organizatoru nedēļas nogalēs;
3. veicināt **brīvprātīgo** darbu un viņu iesaisti tautas sporta pasākumu organizēšanā.

Nevalstiskajām organizācijām, kas pārstāv konkrētu sporta jomu, tiek ieteikts:

1. integrēties plašākā, sava sporta veida pārstāvības organizāciju tīklā vai federācijā, kas apvieno dažādas sporta organizācijas;
2. iesaistīt **brīvprātīgos** tautas sporta pasākumu organizēšanā.

Privātā sektora dalībniekiem tiek ieteikts:

1. apsvērt sociālo uzņēmējdarbību kā alternatīvu darbības formu tautas sporta pasākumu organizēšanai, nepārvēršot to par uzņēmējdarbības nozari;
2. iesaistīt **brīvprātīgos** tautas sporta pasākumu organizēšanā.

3.2. DARBĪBAS JOMA NR. 2: INFRASTRUKTŪRA UN RESURSI

Sekmīgam tautas sporta nodrošinājumam ir nepieciešami **trīs veidu resursi**:

1. finanšu resursi, lai finansētu tautas sporta popularizēšanu un pasākumu organizēšanu;
2. infrastruktūra, lai īstenotu sporta pasākumus;

3. cilvēkresursi, kas organizē un vada tautas sporta pasākumus.

Finanšu resursi

No finansiālā viedokļa tautas sporta aktivitātes tiek galvenokārt finansētas, izmantojot:

1. **valsts** finanšu resursus, piemēram, piešķirot dotācijas un subsīdijas no valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļiem;
2. sporta klubu un sporta nevalstisko organizāciju **budžetus**, kas veidojas no dalības naudas iemaksām;
3. **privātos līdzekļus** sponsorēšanas veidā kā daļu no konkrēta uzņēmuma mārketinga politikas, piemēram, sporta preču vai iekārtu ražotāji, vai nelieli komercuzņēmumi atbalstot maza mēroga sporta pasākumu organizēšanu.

Lai gan valsts līdzekļi un organizatoru **budžeti** vienmēr ir **nepietiekami**, lai apmierinātu visas tautas sporta aktivitāšu attīstības un īstenošanas vajadzības, galvenās **diskusijas skar privātā finansējuma aspektus** un to **ētiku**. Piemēram, vai ir ētiski sporta pasākumus sponsorēt nozarēm, kas darbojas kā pretlīdzeklis fiziskām aktivitātēm, t.i., smēķēšana, alkoholisko dzērienu lietošana vai citas atkarības, piemēram, no azartspēlēm?

PIEMĒRS Nr. 3: Igaunija "Igaunija kustas!"

Programma "Igaunija kustas!" ir valsts mēroga kampaņa, kas ar ikgadējo budžetu 80 000 eiro apmērā tiek īstenota kopš 2007. gada. Tās mērķis ir palielināt igauņu skaitu, kas ir fiziski aktīvi, informējot iedzīvotājus par iespējām piedalīties sporta un fiziskās aktivitātēs un palielinot sabiedrības izpratni par ieguvumiem, ko sniedz fiziski aktīvs dzīvesveids. Lai sasniegtu šos mērķus, programma ietver dažādas iniciatīvas, tostarp masu sporta pasākumu organizēšanu, sporta programmu aktivizēšanu skolās, seminārus un lekcijas par veselības jautājumiem u. tml.

Programmu īsteno Igaunijas Olimpiskā komiteja un Tautas sporta asociācija sadarbībā ar Igaunijas Kultūras ministriju, "Olimpisko solidaritāti", sponsoriem, pasākumu organizatoriem, vietējiem medijiem, vietējām veselības aizsardzības un kultūras iestādēm.

Programma ir sasniegusi 70% visu Igaunijas iedzīvotāju (vairāk nekā 700 000 cilvēku) un to, ka aptuveni 250 000 igauņu ik gadu piedalās masu sporta pasākumos. Kopš programmas sākuma to cilvēku skaits, kas regulāri veic fiziskas aktivitātes, ir palielinājies par 7%.

Plašāka informācija: www.liigume.ee

Infrastruktūra

Attiecībā uz sporta infrastruktūru, galvenokārt tā tiek attīstīta, izmantojot publiskos līdzekļus – vai tie būtu ES fondu, valsts, reģionālo, vai vietējo pašvaldību budžetu līdzekļi, – privātie ieguldītāji vai caur publiskā un privātā sektora partnerību. Turklāt konkrēta veida infrastruktūras pieejamība bieži vien nosaka to, kādi sporta veidi tiek attīstīti konkrētā ģeogrāfiskajā teritorijā. Tāpēc tā var kļūt par instrumentu par labu kāda konkrēta tautas sporta veida attīstības plānošanai. Tajā pašā laikā ir daudz tautas sporta aktivitāšu, kurām nav nepieciešama nekāda īpaša infrastruktūra, un ar to var nodarboties gandrīz jebkur, piemēram, skriešana, nūjošana vai vingrošana, u. tml.

Galvenie izaicinājumi, kas saistīti ar sporta infrastruktūru, neattiecas tikai uz atbilstošu plānošanu gan valsts, gan pašvaldību līmenī, kāda veida sporta infrastruktūra būtu jāveido konkrētajā ģeogrāfiskajā teritorijā, vai nepieciešamā finansējuma piesaisti, lai segtu būvniecības izmaksas, bet gan to, kā ilgtspējīgā veidā izmantot un uzturēt izveidoto infrastruktūru. Tas galvenokārt rada jautājumu par to, kāda veida sporta pasākumi būtu jāorganizē šajās ēkās, lai nasegtu to uzturēšanas izmaksas.

Vēl viens aspekts ir sporta infrastruktūras noslodze, kas nereti ir nelīdzsvarota, un īpaša uzmanība ir jāievēš tam, kā telpas aizpildīt tā saucamajos nekomerclaikos. Tas ir īpaši aktuāli sporta infrastruktūrai lauku apvidos, jo pilsētas bieži vien saskaras ar pretēju problēmu – ka sporta infrastruktūra ir pārslogota un nav iespējams apmierināt visu tās pieprasījumu.

PIEMĒRS Nr. 4: Lietuva **“Ļauj augt Lietuvas Ronaldo!”**

Šis projekts, ko Lietuvas Futbola federācija īstenoja sadarbībā ar Lietuvas Handbola federāciju un UEFA, ir ar mērķi nodrošināt vajadzīgos nosacījumus, lai bērni varētu spēlēt futbolu. Šis projekts tika uzsākts, reaģējot uz sabiedriskās domas aptauju, kas liecināja, ka cilvēkiem patīk futbols, bet bieži vien trūkst nepieciešamās infrastruktūras vai aprīkojuma, lai to mācītos un spēlētu.

Projekts dod iespēju organizācijām, piemēram, skolām, bērnudārziem un izglītības centriem, pieteikties trūkstošajam aprīkojumam vai infrastruktūrai. Projekta mērķis ir izveidot un aprīkot 10 lielus un 100 mazus futbola laukumus, iegādājoties 1 000 vārtus un 10 000 bumbas, lai 1 000 000 bērnu varētu spēlēt futbolu.

Plašāka informācija: www.ronaldo.lt

Cilvēkresursi

Infrastruktūras pieejamība ne vienmēr garantē tautas sporta attīstību konkrētajā teritorijā. Tam ir nepieciešami arī pienācīgi cilvēkresursi, jo īpaši, profesionāli treneri un sporta entuziasti, kuri varētu apvienot un apmācīt cilvēkus individuāli vai grupās, iepazīstinot ar aktīvu dzīvesveidu. Tā, piemēram, neskatoties uz to, ka sporta infrastruktūra ir pieejama bez maksas, cilvēki to nelabprāt izmanto sporta aktivitātēm. Šo situāciju iespējams izmainīt tikai ar trenera vai vietējā sporta entuziasta iesaistīšanu. Tādēļ atbilstoša cilvēkresursu pieejamība ir būtiska tautas sporta aktivitāšu uzsākšanā, organizēšanā un īstenošanā.

Cilvēku iesaiste var būt vai nu par samaksu vai brīvprātīgi, kas abos gadījumos prasa zināmus resursus — gan finansiālus un/vai cita veida atbalsta mehānismus, piemēram, brīvprātīgo datubāzi. Tomēr arī šeit ir daži trūkumi, t.i., finansējums tautas sporta treneriem bieži vien ir nepietiekams, lielāka mēroga tautas sporta pasākumu budžeti neparedz samaksu organizatoriem, un potenciālie brīvprātīgie dažkārt saskaras ar šķēršļiem, lai iesaistītos pasākumos, piemēram, studentiem trūkst līdzekļu, lai segtu transporta izmaksas līdz sporta notikumu norises vietai. Dažās valstīs brīvprātīgo iesaistīšanu un brīvprātīgo darbu kā tādu nosaka likums vai tiesību akti. Turklāt 2016. gadā Eiropas Nevalstiskā sporta organizācija⁷ ir

⁷ European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO)

sagatavojusi jaunus likumdošanas dokumentus, kas nosaka brīvprātīgo darbu tieši sporta jomā.

PIEMĒRS Nr. 5: Čehijas Republika **Handbola popularizēšana agrīnā vecumā**

Šis Čehijas Handbola federācijas īstenotais projekts ir ar mērķi piesaistīt vairāk cilvēku handbolam kā sporta veidam. Projektā ir iesaistītas 155 skolas sadarbībā ar 176 vietējiem handbola klubiem visos 13 valsts reģionos. Handbola sporta klubiem tas nodrošina gan telpas handbola treniņiem, gan arī iespēju veikt skolotāju un skolas treneru apmācību handbola mācīšanā.

Projektu īsteno reģionālie centri, kas rīko šādus pasākumus:

- mācības jauniem spēlētājiem un viņu rekrutēšanu;
- paraugstundas skolotājiem un tālākizglītību treneriem;
- skolu līgas, handbola mini-nometnes un turnīrus.

Plašāka informācija: www.chf.cz, www.schoolnet.chf.cz

REKOMENDĀCIJAS:

Attiecībā uz **finanšu resursiem**, tiek ieteikts:

1. resursu piesaistīšana tautas sporta aktivitāšu attīstībai tiek stimulēta ar tādas nacionālās likumdošanas un politikas izveidi, kas paredz tautas sporta aktivizēšanu konkrētajā valstī;
2. tautas sporta pasākumi tiek finansēti no konkrētām uzņēmējdarbības nozarēm, piemēram, alkohola vai tabakas izstrādājumu ražošanas un pārdošanas vai ātrajiem īstermiņa kredītiem, kas tiek iekasēti nodokļu veidā un pēc tam dotāciju vai subsīdiu formā novirzīti tautas sporta finansēšanai;
3. organizācijām, kas iesaistītas tautas sporta pasākumu organizēšanā, tiek piešķirtas nodokļu atlaides, piemēram, tautas sporta pasākumiem piemērojot samazinātu vai nulles pievienotās vērtības nodokļa likmi, līdzīgi kā tas dažās valstīs ir kultūras jomā;
4. īpašas dotāciju programmas, ko finansē no ES fondu līdzekļiem, valsts vai pašvaldību budžetiem, tiek izveidotas, lai tautas sporta aktivitātēm piešķirtu finansējumu projektu pieteikumu konkursu rezultātā.

Attiecībā uz **infrastruktūru**, tiek ieteikts:

1. plānot līdzsvarotu sporta infrastruktūras attīstību visā valsts teritorijā, kuras pamatā būtu reģionu un pilsētu plānošanas politika un kritēriji, kas ievēro sabiedrības un vietējo kopienu attīstības tendences;
2. noteikt skaidrus mērķus, kritērijus un finanšu atbalsta mehānismus sporta infrastruktūras attīstībai un uzturēšanai gan valsts, gan reģionālā līmenī;
3. ieviest elastīgu cenu politiku sporta infrastruktūras izmantošanai, jo īpaši attiecībā uz prioritārajām mērķgrupām, piemēram, bērniem un jauniešiem, kā arī nekomerclaikiem.

Attiecībā uz **cilvēkresursiem**, tiek ieteikts:

1. aktivizēt un stimulēt sporta entuziastu neformālo grupu un brīvprātīgo iesaisti, izmantojot valsts vai pašvaldību publiskā finansējuma mehānismus, finansējumu šīm grupām nodrošinot, izmantojot pašvaldības un nevalstiskās organizācijas, piemēram, sporta asociācijas vai federācijas;
2. paaugstināt brīvprātīgo darba prestižu, nosakot un iekļaujot to likumdošanas dokumentos, kā arī uzlabot tā tēlu, ieviešot sertifikātu piešķiršanas procesu;
3. izveidot atvērtu un caurspīdīgu mehānismu, kā kļūt par brīvprātīgo tautas sporta pasākumos, kā arī datubāzi to brīvprātīgo reģistrēšanai, kuri vēlas līdzdarboties sporta pasākumos.

3.3. DARBĪBAS JOMA NR. 3: TAUTAS SPORTA POPULARIZĒŠANA UN CILVĒKU IESAISTE

Viens no tautas sporta galvenajiem uzdevumiem ir izglītēt, motivēt un aktivizēt cilvēkus un iesaistīt dažādas paaudzes tautas sporta aktivitātēs. Parastie šķēršļi, kas kavē aktīvi iesaistīties sporta pasākumos, ietver laika, intereses un motivācijas trūkumu, invaliditāti vai slimības, izmaksas vai citus. Lai tos pārvarētu, nepieciešama starp-sektorāla pieeja, t.sk. atbilstošs **izglītošanas un popularizēšanas darbs** ar dažādu informatīvu un mārketinga pasākumu starpniecību, iesaistot:

- **sporta organizācijas**, piemēram, federācijas, kas veicina kādu konkrētu sporta veidu vai pārstāv plašāku sporta jomu;
- **izglītības iestādes**, piemēram, bērnudārzi, skolas un universitātes, izglītojot par priekšrocībām, ko sniedz aktīvs un veselīgs dzīvesveids;
- **mediji**, kas popularizē aktīvu un veselīgu dzīvesveidu, izmantojot tautas sportu.

PIEMĒRS Nr. 6: Lietuva

Interneta sporta platforma www.judekim.lt

Interneta platformu www.judekim.lt ("Kustēsimies!" latviešu valodā) izveidoja **Lietuvas Tautas sporta asociācija**, lai motivētu cilvēkus iesaistīties sportā un palielinātu savas fiziskās aktivitātes. Platforma demonstrē, ka nodarboties ar sportu iespējams jebkurā vietā bez kāda speciāla un dārga aprīkojuma vai fitnesa trenera — vienkārši staigāj, kāp pa kāpnēm, brauc ar velosipēdu, vingro mājās vai ārpus tām. Sports ir izprieca! Sportot var ikviens un jebkur! Un savu dzīvi var mainīt, mainot savu attieksmi.

www.judekim.lt veido šādi elementi:

- Interaktīvas sporta studijas tiešraides internetā ar plaši pazīstamas personas vai fitnesa trenera piedalīšanos, kurš demonstrē fitnesa vingrinājumu programmu (atšķirīgu katrā raidījumā). Cilvēkiem šim profesionālim ir iespēja rakstveidā uzdot savu jautājumu par sportu, vingrojumiem vai veselīgu uzturu, raidījuma laikā saņemot uz to atbildi. Raidījumu iespējams skatīties tiešraidē vai ierakstā.
- Videomateriāli, aicinot piedalīties un palielināt savu fizisko aktivitāti, kas tiek izrādīti arī valsts televīzijā un pilsētvidē.

- Video konkurss skolēniem “Mana klase vingro”, t.i., skolēnu grupa uzņem video, kā viņi vingro. Video ir jādemonstrē vairāk nekā pieci vingrojumi, kas tiek izpildīti radošā veidā. Divas uzvarētāju klases ieguva iespēju pavadīt nedēļas nogali, piedaloties festivālā “Tautas sports 2015”, kur viņiem bija jādemonstrē savu vingrojumu programma.
- Sabiedrisko attiecību kampaņa vecākiem, publicējot rakstu sēriju vecākiem paredzētos žurnālos un mājaslapās par to, kā vecāki var motivēt savus bērnus sportot, kādā vecumā bērni var sākt izmēģināt konkrētus sporta veidus, un par citiem saistītiem tematiem, kas tika izstrādāti sadarbībā ar profesionāliem sporta treneriem, psihologiem, mediķiem un pedagogiem.
- Sociālie mediji, t.i., tika izveidots *Facebook* profils, lai komunicētu par jautājumiem, kas saistīti ar veselīgu un aktīvu sabiedrību.

Šīs aktivitātes tika īstenotas divās trīs mēnešus ilgās kampaņās 2014. un 2015.gadā laika posmā no marta līdz maijam. To finansēja Lietuvas Nacionālā Olimpiskā komiteja un Fiziskās izglītības un sporta atbalsta fonds — valsts finansējuma atbalsta programma sporta aktivitātēm Lietuvā.

Plašāka informācija: www.judekim.lt

Tautas sports varētu tikt popularizēts:

- **organizējot dažādus tautas sporta pasākumus** valsts, reģionālajā un/vai vietējā līmenī, kā arī izglītības iestādēs;
- **veidojot partnerību ar medijiem**, tostarp organizējot informatīvas un izglītojošas kampaņas — vai tās būtu vispārējas, piemēram, valsts televīzijā, vai pielāgotas konkrētai mērķgrupai, piemēram, bērniem, ģimenēm, vai vecāka gadagājuma cilvēkiem, attiecīgi izmantojot atbilstošu mediju;
- **iesaistot sociālos medijus**, kas “spēlē” arvien pieaugošu lomu informācijas par sportisku dzīvesveidu virzīšanā, tādējādi veicinot lielāku interesi par dalību dažādos tautas sporta pasākumos.

PIEMĒRS Nr. 7: Latvija Latvijas Veselības nedēļa

Latvijas Veselības nedēļa, kas tiek organizēta kopš 2012. gada, ir daļa no Eiropas Mobilitātes nedēļas, kas ik gadu notiek maijā. Tā tiek organizēta “NowWeMove” iniciatīvas ietvaros, kas ir lielākā Eiropas tautas sporta kampaņa, kuras mērķis ir līdz 2020. gadam fiziskās aktivitātēs iesaistīt vairāk nekā 100 miljonus eiropiešu.

Latvijā šo pasākumu organizē tās nacionālais koordinators – Latvijas Tautas sporta asociācija. Pasākums vienkopus apvieno dažādus telpu un āra sporta pasākumu organizatorus no visas Latvijas. Informācija par visiem Latvijas veselības nedēļas ietvaros plānotajiem pasākumiem tiek publicēta pasākuma mājas lapā, sociālajos medijos, TV un drukātajā presē ar mērķi iesaistīt pēc iespējas vairāk dalībnieku no visas valsts. Dalībniekiem – neatkarīgi no to vecuma vai fiziskās sagatavotības līmeņa – ir pieejamas dažādas fiziskās aktivitātes, piemēram, skriešana, nūjošana, pārgājieni, riteņbraukšana, lēkšana ar virvi, vēdera preses vingrinājumi, kāpšana pa kāpnēm, pievilšanās, u. tml.

2015. gadā šajā pasākumā iesaistījās vairāk nekā 100 partneri – vietējās pašvaldības, skolas, sporta klubi un citi – liekot “kustēties” vairāk nekā 32 000 cilvēku.

Plašāka informācija: www.sportsvisiem.lv, www.moveweek.eu

REKOMENDĀCIJAS:

Lai popularizētu tautas sportu un vairāk cilvēku iesaistītu fiziskās aktivitātēs, tiek ieteikts:

1. paaugstināt tautas sporta prestižu, izmantojot kampaņas medijos, kas tiek organizētas saskaņā ar iepriekš izstrādātu rīcības plānu un konkrētu budžetu, veidojot ilgtermiņa partnerības ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem;
2. popularizēt konkrētas tautas sporta aktivitātes, piemēram, konkrētus sporta veidus, organizējot informācijas kampaņas, un bezmaksas pasākumus, kas paredzēti vispārējām vai konkrētām auditorijām un kuras organizē attiecīgā sporta veida federācija iespējamā sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām;
3. nodrošināt reklāmu visiem tautas sporta pasākumiem, izvēloties atbilstošu mediju vai tas būtu vietējā, reģionālā, valsts vai starptautiskā līmenī, un izmantojot televīziju, radio, reklāmu pilsētvidē, drukāto presi, internetu un/vai sociālos medijus;
4. vienoties ar medijiem par cenu atlaidēm tautas sporta pasākumu reklāmai, nevis piemērojot tās pašas komercreklāmu likmes kā, piemēram, kosmētikai, tīrīšanas līdzekļiem, apaviem, u. tml.;
5. aktivizēt sociālo mediju izmantošanu tautas sporta un aktīva dzīvesveida popularizēšanai, organizējot dažādus video, foto un sporta rezultātu konkursus un iesaistot vietējās "slavenības";
6. iesaistīt izglītības iestādes, lai popularizētu fiziskās aktivitātes un veselīgu dzīvesveidu jau agrā bērnībā un palielinātu sporta prestižu skolās, organizējot konkursus un veidojot dažādas motivāciju programmas, piemēram, dažādas nomināciju kategorijas sporta sacensību labākajiem rezultātiem;
7. veidot motivāciju sistēmas, kas stimulētu kļūt aktīvākam, un organizēt pasākumus konkrētām mērķgrupām, piemēram, ģimenēm ar bērniem, jauniešiem noteiktām vecuma grupām, senioriem, u. tml.

4. NOBEIGUMS

Lai arī šīs rekomendācijas pamatā apkopo to autoru un atbalstītāju viedokli, kas ir balstīts uz ilggadēju pieredzi tautas sporta aktivitāšu attīstīšanā dažādos posteņos, ir cerība, ka to saturs un piedāvātās idejas dos ieguldījumu sistemātiskas pieejas uzlabošanā, kas nepieciešama aktīva dzīvesveida popularizēšanai un sabiedrības veselības uzlabošanai, iesaistot bērnus un pieaugušos tautas sporta aktivitātēs.

Šīs rekomendācijas labas pārvaldības principus skata no tautas sporta nozares prizmas kā vienota veseluma un nosaka kopējus centienus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pienācīgu tiesisko regulējumu, infrastruktūru un atbalsta funkciju, sadarbību starp iesaistītajiem dalībniekiem un aktivitātes tautas sporta veicināšanai.

Tas īpaši attiecas uz trīs darbības jomām, ko izvirza un apskata šīs rekomendācijas:

1. **Sadarbība** – kas ir būtiska starp piecām iesaistītajām pusēm – valsts iestādēm, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām, privāto sektoru, brīvprātīgajiem un sporta

entuziastu neformālajām grupām, kas visi kopā veicina plašākas sabiedrības iesaistīšanos tautas sporta aktivitātēs, vai tas būtu, nodrošinot vajadzīgo tiesisko regulējumu, organizatorisko atbalstu, vai organizējot sporta pasākumus.

- 2. Infrastruktūra un resursi** – trīs savstarpēji saistītas sastāvdaļas – finanses, infrastruktūra un cilvēkresursi, – kas ir būtiskas, lai tautas sporta aktivitātes būtu pieejamas plašai sabiedrībai.
- 3. Tautas sporta popularizēšana un cilvēku iesaiste** – ir svarīgi aktīvu dzīvesveidu popularizēt ar izglītojošu un mediju kampaņu un mārketinga palīdzību, lai aktivizētu un iesaistītu dažādas paaudzes sporta aktivitātēs.

Šīs rekomendācijas tika prezentētas, un to ieviešanas praktiskie aspekti tika diskutēti AGON projekta⁸ ietvaros organizētajā simpozijā, kas notika Liepājā 2016. gada 17. maijā. Šī dokumenta gala versija tiks izplatīta vadošajām Eiropas sporta organizācijām. Lai nodrošinātu plašāku šo rekomendāciju izplatīšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs, kā arī veicinātu dažādu iniciatīvu, kas saistītas ar labu pārvaldību tautas sportā, koordinēšanu, šis dokuments tiks iesniegts arī Eiropas Komisijas Izglītības un Kultūras ģenerāldirektorātam.

⁸ Erasmus+ programmas finansēts projekts ar nosaukumu "Promotion and EncourAGement of RecreatiONal Team Sport (AGON)"

